

ÚSPORY ENERGIE V ČESKÉ REPUBLICE

Uvzlé náklady ve slovenské energetice – problém pro politiky

Politici a vládní představitelé na Slovensku se v současné době musí potýkat s otázkou skrytých nákladů energetického průmyslu, pokud chtějí tento sektor připravit na vstup do společného energetického trhu Evropské unie. Mnoho problémů, jako jsou sazby za energii, nezávislá regulace, řízení státních podniků a znečištění životního prostředí se již konečně začalo řešit. Jednou z hlavních, stávajících úloh je však privatizace podniku Slovenské elektrárne, a.s.

Diskuse na toto téma je zajímavá i z hlediska přípravy privatizace a liberalizace elektroenergetiky v České republice.

Slovenské elektrárne, a.s. (SE) jsou dominantním a donedávna, s výjimkou cen, takřka neovlivňovaným výrobcem elektřiny (zájem o jejich privatizaci projevil i ČEZ). Obrovské investice SE do nových výrobních zdrojů a odstraňování škod na životním prostředí, a také postupné otevření trhu s elektřinou však pro něj znamenají výrazné ohrožení pokrytí svých nákladů a udržení si tr-

hového podílu. Politický odpor k nárůstu spotřebitelských cen energie v průběhu devadesátých let zapříčinil, že většina jejich investic byla splácela z externích zdrojů. Ceny se za poslední tři roky zvedají a zdá se, že pokrývají provozní náklady SE. Jejich celkové zatížení dluhy je však dědictvím minulých investičních rozhodnutí.

V roce 2003 se slovenský trh s elektřinou otevřel pro velké zákazníky se spotřebou nad 40 GWh ročně a pro tři distribuční podniky. Od roku 2005 bude trh otevřen pro všechny zákazníky mimo domácnosti. Někteří spotřebitelé již své právo změny dodavatele využili a další to zvažují, pokud dostanou nabídku se správným poměrem parametrů cena-kvalita.

Ve světle těchto změn se SE vystavují riziku, že ztratí část svého podílu na trhu a tím pádem nebudou schopni pokrýt všechny své náklady. Jejich náročný investiční program totiž může být pro otevřený trh příliš drahý. Navíc existují i další legislativní a smluvopokračování na str. 3
Foto: Juraj Rizman

Nespoléhejte pouze na dotace – i banky již čekají na Vaši návštěvu

Každý, kdo uvažuje o realizaci energetického projektu, nebo projektu přinášejícího úspory energie či využívající obnovitelné zdroje energie, již v úvodu svého uvažování narazí na otázku – jak bude tento záměr financován?

Paleta dostupných finančních zdrojů je v současné době velmi široká. Je možno využít dotační zdroje na úrovni státu či EU, existují možnosti obchodování s emisemi skleníkových plynů a v neposlední řadě roste také aktivita komerčních finančních institucí, nabízejících klasické bankovní úvěry a leasing.

Bankovní úvěr či leasing však nebývá vždy na prvním místě zvolených možností financování. Zejména proto, že dotační zdroje, i přes jejich omezenou výši a nízkou pravděpodobnost přidělení, představují stále lákavou variantu, jak projekty financovat. Je to dáno pravděpodobně i pocitem investorů, že co je zadarmo, je vždy dobré. Nikdo však nepočítá čas strávený přípravou podkladů, formulářů a při jednáních, nikdo nehodnotí riziko dané nejistotou přidělení dotace. Navíc většina dotací je pouze částečná a obvykle je vyžadováno dofinancování celého projektu z jiných zdrojů.

Český bankovní systém se v současnosti vyznačuje velkým potenciálem pro financování, tj. přebytkem finančních zdrojů v komerčních bankách. Jako reakce na nepřilíh pozitivní minulost je však tento potenciál bržděn opatrností bank při posuzování jednotlivých úvěrových

případů. Obzvlášť znatelné je to při posuzování projektů v oblasti efektivního využívání energetických zdrojů.

Aby se tento stav změnil a aby české banky získaly větší chuť k financování projektů realizace energeticky úsporných opatření a využívání obnovitelných zdrojů energie, byl v České republice a v dalších čtyřech středoevropských zemích zahájen Program rozvoje komerčního financování energeticky úsporných projektů pod zkratkou CEEF (z anglického Commercializing Energy Efficiency Finance). Tento program organizuje IFC (International Finance Corporation), člen skupiny Světové banky spolu s GEF (Global Environmental Facility, Světový fond pro životní prostředí). Očekává se, že v rámci programu bude využito více než 90 mil. USD, které tyto organizace vyčlenily pro jeho financování.

Global Environment Facility

Program disponuje poměrně širokým spektrem možností, aktivity se však budou opírat o dva klíčové nástroje:

- Hlavním nástrojem je **záruční program**, který snižuje úvěrová rizika investic do energeticky úsporných projektů poskytováním bankovních záruk až do 50 % celkové výše úvěru,

pokračování na str. 2

Přečtěte si

Uvzlé náklady ve slovenské energetice – problém pro politiky	1,3
Nespoléhejte pouze na dotace – i banky již čekají na vaši návštěvu	1, 2
SEVEN se přestěhovalo	1
REAGUJETE – Energetická koncepce a městské vyhlášky – tentokráté jinak	2
Zelené obchodovatelné certifikáty ve Velké Británii	2, 3
Programy na úsporu energie – které z nich jsou úspěšné?	3
Zelená elektrárna na liberalizovaných trzích v Evropě: marketingová příležitost pro obchodníky a/nebo státní politika?	4
Štítkování původu elektřiny	4
Průzkum veřejného mínění: zájem o obnovitelné zdroje energie větší než o úspory energie	4
Průzkum veřejného mínění: zájem o obnovitelné zdroje energie větší než o úspory energie	5
Vývoj obchodování na krátkodobém trhu s elektřinou v roce 2002	5
Objednejte si Zprávy ze SEVEN elektronicky	5
Konference, výstavy a prezentace Červenec – Září 2003	6
Poradenská střediska v oblasti úspor energie a obnovitelných zdrojů energie	6

SEVEN se přestěhovalo

SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o. p. s. se přestěhovalo ze Slezské 7 na novou adresu. Naše nové sídlo je Americká ulice číslo 17, 120 00 Praha 2. Telefonní čísla i emailové adresy zůstávají nezměněné.

Nespoléhejte pouze na dotace – i banky již čekají na Vaši návštěvu

pokr. ze str. 1

• druhým nástrojem je pak **program technické pomoci**, který pomáhá připravovat projekty pro financování, podporuje rozvoj trhu s úsporami energie a v neposlední řadě zvyšuje odbornost pracovníků bank v oblasti financování energeticky úsporných projektů.

Nejviditelnějšími výsledky programu budou zejména specifické, na potřeby financování energetických a energeticky úsporných projektů zaměřené úvěrové produkty českých bank, které budou využívat již zmíněné záruky ze zdrojů GEF a IFC.

Podmínkou pro využití této záruky je přínos projektu ve smyslu snížení emisí skleníkových plynů a úsporu energie, jeho realizace privátním subjektem, včetně servisních organizací ve vlastnictví měst a obcí. Důležitá je také velikost projektu, která se může pohybovat v širokém rozmezí od 1,5 do 150 mil. Kč. Účast v programu je samozřejmě kombinovatelná se všemi

dalšími způsoby financování, včetně využívání dotačních zdrojů ČEA a SFŽP.

První bankou, která se do programu zapojila, je Česká spořitelna a.s. (www.csas.cz). Již v létě tohoto roku bude možné v síti komerčních center ČS a.s. kontaktovat vyškolené specialisty, nabízející výše zmíněný produkt pro financování energetických projektů.

Další bankovní domy budou brzy následovat. Zájemci z řad iniciátorů, investorů a realizátorů energetických projektů se mohou při hledání způsobu jejich financování již nyní obrátit na realizátory projektu prostřednictvím e-mailu (mdasek@ifc.org) nebo telefonicky na čísle 296 368 400 a informovat se o aktuálních možnostech programu CEEF.

Martin Dašek

Manažer CEEF pro Českou republiku

Zelené obchodovatelné certifikáty ve Velké Británii

V dubnu 2003 uběhl rok od zavedení nového systému podpory využití obnovitelných zdrojů energie ve Velké Británii – kombinace povinné kvóty pro podíl obnovitelných zdrojů na dodávané elektřině a obchodovatelných zelených certifikátů. Jaké přináší výsledky?

Mezi dubnem 2002 a 2003 byli dodavatelé elektřiny ve Velké Británii povinni z celkového objemu elektřiny dodat 3 % pocházející z obnovitelných zdrojů energie. Pro rok 2010 byla kvóta stanovena na 10% a plánuje se její podstatné zvýšení pro rok 2026.

K prokazování plnění zákonem stanovené kvóty vydává energetický regulátor OFGEM tzv. certifikáty ROCs (Renewable Obligation Certificate), kde za každou 1 MWh elektřiny z obnovitelných zdrojů dodanou spotřebitelům na území Velké Británie obdrží dodavatel jeden certifikát.

Dodavatelé mohou plnit zákonem stanovené požadavky dvěma způsoby:

- odevzdáním certifikátů v objemu stanovené kvóty, které obdrželi za vlastní dodávky elektřiny anebo je nakoupili od jiných dodavatelů
- zaplacením poplatku ve výši 30 liber za každý neodevzdaný certifikát

Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů obdrží příjmy ze dvou zdrojů – trhu s elektřinou a trhu s certifikáty. Certifikáty byly za poslední rok obchodovány za cenu pohybující se kolem 50 liber, tj. zhruba třikrát vyšší než je tržní cena elektřiny. Na první pohled je překvapivé, že tato cena je vyšší než poplatek za neodevzdání certifikátu. Důvodem je skutečnost, že příjem z vybraných poplatků je na konci každého období přerozdělen mezi dodavatele, kteří splnili svou povinnost odevzdáním certifikátů. Tím se ekonomická hodnota certifikátu zvyšuje – dodavatel ušetří za poplatek a získá přerozdělený příjem navíc. V případě, že instalovaná kapacita neumožňuje dodat podíl obnovitelné elektřiny požadované kvótou, plní tento mechanismus dvě funkce:

- omezují náklady dodavatelů na únosnou mez tím, že jim dává možnost zaplatit poplatek
- zároveň přidává další ekonomickou motivaci k investicím do obnovitelných technologií.

O úspěchu systému vytvářet ekonomickou motivaci pro investice do obnovitelných zdrojů svědčí také výsledek nové studie firmy Ernst&Young. Podle ní je Velká Británie zemí s nejnepříhodnějšími podmínkami pro investice do větrné energie, a to díky zavedení výše popsaného systému kvóty v kombinaci se zjednodušeným územním povolováním nových elektráren a zároveň velkého potenciálu využití větrné energie. Britská asociace pro větrnou energii tak předpokládá instalaci zhruba 1000 nových větrných turbin v následujících dvou letech a uvádí, že v březnu tohoto roku jich již mělo povolení k výstavbě téměř 550. Navíc mnohé uhelné elektrárny začínají s uhlím spalovat různé typy biomasy, aby tak obdržely tyto certifikáty za část elektřiny, vyrobenou z obnovitelného zdroje energie. K vyššímu využití obnovitelných zdrojů v Británii přispívá částečně také poskytování výjimka z uhlíkové daně (Climate Change Levy) pro zelenou elektřinu ve výši 4,3 libry/MWh.

Jana Szomolányiová

pokr. na str.3

REAGUJETE

Energetická koncepce a městské vyhlášky – tentokrát jinak

V prvním letošním čísle Zpráv ze SEVEN byl publikován článek zabývající se údadními problémy při vydávání městských vyhlášek k územním energetickým koncepcím. Protože v tomto článku jsou z hlediska státní správy zavádějící informace, rozhodl jsem se reagovat a pokusím se vysvětlit, jak je celá problematika upravena v zákonech. Je to nutné i z toho hlediska, že v článku J. Zemana jsou uvedena některá tvrzení vývojem legislativy překonaná.

Problematika územních energetických koncepcí je upravena zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, který dává krajům, hlavnímu městu Praze a statutárním městům povinnost a obcím právo si pro svůj územní obvod pořídit územní energetickou koncepci. Pro její uskutečnění může kraj, město či obec vydat závazný právní předpis, který vydává v samostatné působnosti. Územní energetická koncepce je také závazným podkladem pro územní plánování. Z těchto ustanovení, a bylo to jednoznačně potvrzeno jako právní názor MPO a SEI na jednání pracovní skupiny k posouzení aplikace zákona o hospodaření energií, zcela jednoznačně vyplývá, že obec může vydat závazný právní předpis, týkající se sáklad uspořádání technického vybavení obce v souladu s § 4 zákona č. 406/2000 Sb. a na základě závazné části územního plánu obce podle § 29 zákona č. 50/76 Sb. Závaznou část schvaluje zastupitelstvo obce a vyhláší ji závaznou vyhláškou obce v samostatné působnosti podle § 84 odst. 2 písm. b) zákona o obcích.

Omlouvám se tedy, ale nechápu, proč by, jak praví Jiří Zeman, měla být takto formulovaná nařízení měst v rozporu se zásadami hospodářské soutěže a s ústavním řádem. Jsem si plně vědom, že platí Ústava a Listina základních práv a svobod, že nikdo nesmí být nucen činit co zákon neukládá a že povinnosti mohou být stanoveny pouze na základě zákona a v jeho mezích. Jako argument pro to, že nemohou být vydány městské vyhlášky mi to však připadá jako nepoužitelné. Vždyť právě proto jsou tato práva a povinnosti obcí stanovena zákonem, aby nedocházelo k situacím, kdy dříve vydávané vyhlášky byly Vrchním či Ústavním soudem rušeny, protože neměly oporu v zákoně.

V článku je uvedeno tvrzení, že v řadě pro-

testů dochází potom ke zrušení inkriminovaného nařízení, nebo v krajním případě k soudnímu jednání. Od data platnosti zákona mi není znám případ, kdy by k zrušení vyhlášky či k soudnímu jednání došlo. Též tvrzení, že není z praxe znám případ, kdy by soud v takovém případě vyhlášku nezrušil, je pravdivé pouze do data 31. 12. 2000, tedy do doby, než začal platit zákon o hospodaření energií. Ostatně ustanovení o územních energetických koncepcích bylo do zákona doplněno z poslancecké iniciativy, která na výše popsanou situaci reagovala. Též v článku uváděné výsledky jednání se státními orgány jako je MMR, MŽP, ÚOHS a odborníky na ústavní právo nejsou zatím, pokud je mi známo, formulovány písemně, aby bylo možné učinit eventuelní jiný závěr, než je vyjádřen současným právním názorem MPO a SEI.

Je pravdou, že nový zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší dává obcím nově některé silné nástroje na regulaci energetiky. Ta jsou zcela v souladu s požadavky, které vyjadřují územní energetické koncepce. Proto se také v řadě případů zpracovávání dokumentů podle obou zákonů, tj. o hospodaření energií a o ochraně ovzduší propojuje, protože cíl je v obou případech shodný.

Nakonec bych se chtěl zmínit o prvním již podle zákona o hospodaření energií vydaném dokumentu. Je jím vyhláška, kterou vydalo Město Plzeň. Podle požadavků zákona o hospodaření energií zpracovaná územní energetická koncepce vzala Rada Města Plzně na vědomí a podle § 4 odst. 2 zákona č. 406/2000 Sb. uložila příslušným organizačním službám města uplatnění územní energetické koncepce jako závazného podkladu pro územní plánování. Následně vydaná vyhláška je závazná pro všechny podřízené Stavební úřady.

Dovolte mi závěrem vyjádřit naději, že výše uvedený příspěvek do diskuse urychlí v původním článku naznačená jednání a v současné době, kdy zpracovávání územních energetických koncepcí je v plném proudu, odstraní eventuelní nejasnosti.

František Plecháč

ústřední ředitel Státní energetická inspekce

www.cr-sei.cz

Názory autorů v této rubrice nevyjadřují nutně odborné stanovisko SEVEN, o. p. s.

Uvzlé náklady ve slovenské energetice – problém pro politiky

pokr. ze str.1

ní závazky, které mohou zvýšit náklady SE nad úroveň konkurence. Pokud se tak stane, zákazníci přejdou k jinému dodavateli a manažeri SE nebudou schopni pokrýt firemní náklady. Výsledkem toho by bylo, že část nákladů by nebylo možné uhradit a staly by se „uvízlými“.

Důležitou otázkou pro slovenskou vládu proto je, umožnit Slovenským elektrárnám dostat náhradu za své uvízlé náklady. Základní možnosti jsou přitom dvě. Buď vláda dobrovolně omezí konkurenci na trhu až do chvíle, než budou tyto náklady uhrazeny, nebo bude zaveden mechanismus, který uhrazení těchto nákladů umožní bez narušení procesu zavádění konkurence. Oba přístupy by však měly zahrnout specifikaci a vyčíslení uvízlých nákladů a závazek v jisté limitované délce trvání jejich odstraňování.

Vláda se rozhodla pro první přístup, i když nepodnikla všechny kroky pro jeho plné uplatnění. Přijala například legislativní omezení dovozu elektřiny na Slovensko pro nejbližší dva roky. Oprávnění zákazníci si v roce 2003 mohou dovézt pouze jednu třetinu své spotřeby. Tento podíl se v roce 2004 zvýší na dvě třetiny a v roce 2005 bude odstraněn. Cílem tohoto opatření je chránit trhový podíl SE, protože na Slovensku není jiný významný domácí dodavatel elektřiny.

Tento přístup by však byl smysluplný pouze před privatizací SE. Potenciální investoři by si tak mohli zhodnotit výši uvízlých nákladů a sa-

mi zvážit hodnotu aktiv SE. Výsledkem by bylo, že cena, kterou by investor za SE zaplatil, by obsahovala i hodnotu uvízlých nákladů. Vláda by je tak vlastně splatila formou sníženého příjmu z privatizace a žádný mechanismus na úhradu uvízlých nákladů by nebylo potřeba.

Výše zmíněný krok však představoval jenom částečné řešení a chyběla návazná opatření v oblasti celkové legislativy, zavedení konkurence na trhu, stanovení provozních podmínek a budoucí struktury SE. Jeho součástí nebyla ani snaha o specifikaci výše uvízlých nákladů a popis jejich charakteru. V souvislosti s právě probíhajícími širšími změnami v energetické legislativě tak nadále zůstává vysoká nejistota ohledně dalšího osudu uvízlých nákladů. To by mohlo mít dopad i na hodnotu SE v připravovaném privatizačním procesu, v krajním případě i odredit investory.

Úlohou pro vládu a regulátora trhu proto zůstává popis a zhodnocení výše uvízlých nákladů a navrhnout mechanismus jejich odstranění ještě před začátkem privatizace SE. Je to standardní, i když složitá a někdy náročná úloha.

Andrej Juris

Vice President

NERA Consulting, Washington, D.C.

Kontakt: andrej.juris@nera.com

Programy na úsporu energie – které z nich jsou úspěšné ?

Jaký je rozdíl mezi úspěšným a neúspěšným programem na podporu úspor energie? Co způsobuje, že některé programy a politiky jsou úspěšné a jiné nikoliv? Které z úspěšných programů je vhodné replikovat i v jiných zemích? Na tyto otázky se snaží odpovědět řešitelé projektu „Úspěšné projekty úspor energie“, který iniciovala Evropská environmentální agentura (EEA).

Cílem projektu je identifikovat a zaznamenat faktory, které zapříčinily, že se daný program na podporu úspor energie stal úspěšným. Práce zahrnuje revizi energetických politik všech 31 členských zemí EEA, na jejímž základě bylo vybráno 20 „úspěšných příběhů“. Ty mohou sloužit jako pozitivní příklady zavádění úspor energie do praxe.

Jedním z úspěšných projektů je například „Maďarský program záruk za bankovní půjčky na projekty úspor energie“. V rámci tohoto projektu poskytovala Světová banka své finanční prostředky jako částečnou garanci projektů úspor energie v komerční a průmyslové sféře. Rostoucí ceny energie a zájem Světové banky byly dvěma hlavními faktory, které odstranily hlavní bariéry v realizaci úspěchu těchto projektů. Účast Světové banky zvýšila zájem o tento program a o úspory energie obecně, čímž se snížila možná rizika projektu. Strach z dalšího zvyšování cen energie pak podnítl zájem spotřebitelů energie o řízení její spotřeby. Úspěšnost tohoto projektu, dokazuje i článek na jiném místě tohoto vydání časopisu, kde se popisuje další rozšíření projektu do pěti zemí středoevropského regionu.

Zajímavým vývojem muselo projít také financování třetí stranou v České republice. V zájmu širšího zavedení tohoto mechanismu muselo být odstraněno několik bariér, které komplikovaly jeho využití. Jednou z těch hlavních bylo umožnit veřejným organizacím, aby si ponechaly finanční úspory, které jim tyto projekty přinesly. Dále to byla příprava standardních smluvních podmínek a podmínek pro organizování veřejných soutěží, které rozšířily okruh zájemců.

Za zmínku stojí i projekt Energeticky úsporného osvětlování v Lotyšsku, který financoval Světový fond pro životní prostředí. V rámci projektu připravila místní poradenská organizace reklamní kampaň na podporu energeticky úsporných osvětlovacích technologií. Při přípravě kampaně byly nejdříve identifikovány bariéry širšího zavedení úsporných technologií, která pak byla v kampani co nejpřesněji a nejkonkrétněji adresována. Výsledek obsahoval prvky marketingu, vzdělávání, demonstračních projektů a výměny kontaktů.

Na podzim tohoto roku bude k dispozici ucelená publikace, obsahující souhrn úspěšných politik a jejich charakteristiky. Pro další informace na toto téma prosím kontaktujte Evropskou environmentální agenturu: eea@eea.eu.int

Zelené obchodovatelné certifikáty ve Velké Británii

pokr. ze str.2

	Větrná energie	Solární energie	Biomasa a jiní zdroje
Velká Británie	79	42	51
USA	76	82	65
Německo	76	70	62
Španělsko	75	71	63
Itálie	67	73	50
Řecko	64	55	39
Francie	60	60	50
Portugalsko	59	52	51
Irsko	58	32	40
Dánsko	57	40	43
Švédsko	56	39	61
Holandsko	55	50	43
Norsko	46	34	54
Belgie	46	36	37
Rakousko	36	42	47

V indexu jsou zohledněny následující faktory: riziko tržních změn, náročnost povolenacích procedur, dostupnost napojení na síť, daňové prostředí, dostupnost zvýhodněných půjček a grantů, ceny a jejich proměnnost, délka kontraktů, politická podpora, vyspělost průmyslu obnovitelných zdrojů, současné využití a přírodní podmínky.

Zdroj: *Renewable Energy Country Attractiveness Indices, Ernst&Young*

Další informace:

www.dti.gov.uk/energy/renewables/policy/renewables_obligation.shtml

www.ey.com/global/Content.nsf/UK/Media_-_03_01_29_DC_-_Wind_power

Daniel Waller
AEA Technology

Kontakt: daniel.waller@aeat.co.uk

Zelená elektřina na liberalizovaných trzích v Evropě: marketingová příležitost pro obchodníky a/nebo státní politika?

Mnoho spotřebitelů elektřiny po celém světě má již možnost zvolit si svého dodavatele elektřiny. Ve více než tučtu zemí celého světa se objevilo také marketing zelené elektřiny – tedy samostatného prodeje elektrické energie, vyrobené zcela nebo částečně z obnovitelných zdrojů energie. Zahraniční zkušenosti s prodejem zelené elektřiny mohou pomoci pochopit, proč spotřebitelé zelenou elektřinu požadují, jak vytvářet úspěšné marketingové strategie a jak funguje souhra mezi trhem se zelenou elektřinou a politikou využívání obnovitelných zdrojů energie.

Příkladem úspěšného zavedení zelené elektřiny na trh je Holandsko, kde byla zelená elektřina jako samostatný produkt poprvé představena v roce 1995. Od roku 1999 ji začalo nabízet všech dvanáct distribučních společností. Prodej zelené elektřiny výrazně vzrostl koncem roku 1999, kdy se na propagaci začala podílet mezinárodní ekologická organizace WWF – World Wide Fund for Nature. Kampaň pomohla zvýšit počet odběratelů zelené elektřiny ze 100 000 v září 1999 na 140 000 v lednu 2000. Od té doby poptávku podporuje osvobození zelené elektřiny od daně a propagace ze strany dodavatelů energie, kteří doufali, že v předvečer otevření trhu zvýší loajalitu svých zákazníků, neboť všechny domácnosti od 1. července 2001 si mohou vybrat svého dodavatele zelené energie. V dubnu 2002 nakupovalo zelenou elektřinu odhadem 775 000 zákazníků, tj. okolo 13 % domácností (v ostatních zemích, kde byl tento produkt zaveden, si jej zvolilo pouze 1 – 5 % zákazníků). V některých regionech podíl na trhu dosáhl dokonce 20 %. Velká většina zákazníků kupuje zelenou elektřinu od svých dosavadních dodavatelů elektřiny – pouze 50 000 zákazníků svého dodavatele změnilo. Na základě průměrné spotřeby elektřiny v domácnosti ve výši 3 300 kWh/rok se odhaduje,

že se ročně prodá okolo 2 500 GWh zelené elektřiny, což je více, než v Nizozemí činí výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů. Aby se poptávka uspokojila, dodavatelé musí zelenou elektřinu dovážet z ostatních evropských zemí nebo nakupovat zelené certifikáty.

V současné době hlavní dodavatelé zelené elektřiny neúčtují v cenách energie žádnou nebo jen nepatrnou přírůžku v rozmezí 1,5 – 9,5 %. Jeden z dodavatelů dosud dokonce prodává zelenou elektřinu levněji.

Holandský trh se zelenou elektřinou je ve srovnání s ostatními zeměmi velmi úspěšný. Počet zákazníků odebírajících zelenou elektřinu trvale roste, na trh vstoupilo několik nových dodavatelů zelené elektřiny a trh tak vykazuje známky pokračujícího růstu. Vystává však otázka, jak uspokojit poptávku po zelené elektřině vzhledem k tomu, že se elektřina z prakticky všech domácích obnovitelných zdrojů prodala. Až dosud nevyšla nabídka zelené elektřiny v rozvoj nových obnovitelných zdrojů. Vzhledem k omezením, vyplývajícím z vysoké hustoty osídlení, přicházejí v úvahu jen dvě možnosti: výstavba větrných elektráren v pobřežních vodách nebo zvýšení dovozu. Diskuse o větrných elektrárnách v pobřežních vodách jsou v Nizozemí na samotném počátku. Co se týče dovozu, vláda stanovila nová pravidla vydávání zelených certifikátů na dovážené produkty, která by mohla vést k tomu, že holandské odběratelé zelené elektřiny budou podporovat rozvoj obnovitelných zdrojů energie v jiných zemích.

Rolf Wüstenhagen,
SAM Private Equity

e-mail: rolf.wuestenhagen@unisg.ch

Podrobnější popis zkušeností z mnoha dalších zemí:

www.nrel.gov/docs/fy02osti/32155.pdf

Průzkum veřejného mínění: zájem o obnovitelné zdroje energie větší než o úspory energie

I když se potřeba energie v Evropě průběžně zvyšuje, její obyvatelé nemají chuť změnit své spotřebitelské návyky a snížit její spotřebu. Průzkum veřejného mínění však ukázal, že jsou ochotni platit více za tzv. „zelenou energii“ a za výzkum úsporných technologií. Nejvíce nakloněni těmto myšlenkám jsou obyvatelé Severní Evropy.

Financovat vyšší částkou výzkum energeticky úsporných technologií je ochotno až 70 % respondentů, 38% respondentů je ochotno platit více za nákup zelené energie, vyrobené z obnovitelných zdrojů energie. Tyto údaje jsou výsledkem průzkumu veřejného mínění Eurobarometer, jehož se účastnilo 16 tisíc respondentů. Průzkum například odhalil i nedostatek ochoty jednotlivých spotřebitelů snížit svou spotřebu energie. Většina z nich se domnívá, že největší potenciál pro úspory je v sektoru průmyslu. Namísto změny svých spotřebních návyků proto požadují další výzkum v oblasti úsporných technologií a nových zdrojů energie.

Průzkum mezi 3000 respondenty z řad domácností a malých podniků v zemích západní a střední Evropy uskutečnili i organizátoři projektu, zabývající se štitkováním elektrické energie. Kromě jiného z něho vyplynul zájem spotřebitelů poznat palivové složení dodané elektřiny a také to, že až 50 % spotřebitelů by bylo ochotno zaplatit více za elektřinu dodanou z obnovitelných zdrojů energie. Na druhou stranu, jedna třetina by za tento produkt zvýšenou cenu neplatila.

-jk-

www.greenprices.com/eu/newsitem.asp?nid=595

www.electricitylabels.com/reports.html

Štitkování původu elektřiny

Většina zboží, které si kupujeme v prodejnách, uvádí na obalu i své složení. To ale není případ elektrické energie. Kromě nákupu zelené elektřiny (v České republice dodává zatím pouze jeden distributor), se z účtu za elektrickou energii jako zákazníci nedozvíme, z čeho spotřebovaná elektřina pocházela. Je však zřejmé, že výroba elektrické energie má výrazně negativní dopady na životní prostředí, přičemž některé zdroje energie jsou daleko nebezpečnější, než jiné. Jak je tedy možné činit spotřebitelská nákupní rozhodnutí bez této zásadní informace?

Odhalení původu elektřiny může hrát důležitou úlohu. Volný trh, fungující ve stále více evropských zemích a připravující se i v ČR, nejlépe funguje, když zákazníci dostanou adekvátní informace. Protože stále více a více svých trh s elektřinou otevírá konkurenci, označování původu elektřiny získává na významu. Navíc, podobně jako se na obalech potravin objevují například informace o obsahu geneticky modifikovaných surovin, původ elektřiny podle paliva a jeho zátěž na životní prostředí mohou změnit nákupní rozhodnutí spotřebitele.

Označování původu elektrické energie se začalo používat v Kalifornii, kde je povinné od roku 1998. Dnes má více než 21 států USA (z toho tři s neliberalizovaným energetickým trhem) podob-

né požadavky, i když všude s mírně odlišným vzhledem štitků a obsaženou informací.

První evropskou zemí uplatňující tento prvek se stalo Rakousko, kde je označování původu elektřiny povinné od roku 2002. Další podobné úpravy legislativy se připravují ve Švýcarsku a Holandsku nebo například v Novém jižním Walesu v Austrálii. V listopadu 2002 pak Evropská unie prostřednictvím ministrů členských zemí zodpovědných za energetiku vyjádřila svůj zájem o „štitkování“ energie, protože domácnosti a drobní spotřebitelé z řad podnikatelů mají právo získávat elektřinu předem deklarované kvality a za vhodnou cenu. Měli by proto dostávat informaci minimálně o množství emisí CO₂ a radioaktivního odpadu, průměrně obsaženého v jednotce elektřiny a o zastoupení jednotlivých zdrojů v elektrické spotřebované v uplynulém roce.

Evropská unie už v roce 2001 přijala směrnici, která od 27. října 2003 ukládá povinnost uvádět u všech kilowatthodin elektrické energie, vyrobené z obnovitelných zdrojů energie, svou garanci původu (předpoklad pro rok 2004 je 400 terawatthodin). Týká se to od příštího roku všech členských zemí EU. Tato povinnost může výrazným způsobem ovlivnit výši prodané elektřiny z obnovitelných zdrojů a mezinárodní obchodování s ní. Rozvojem a zjednodušením mezinárodního obchodování se zelenou elektřinou by se usnadnil i celkový rozvoj obnovitelných zdrojů energie jako takový.

-jk-

www.electricitylabels.com

www.greenprices.com

www.recs.org

www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l27035.htm

Electricity Facts			
Smart Energy Co., Super Savings Plan, TDSP Service Area June 2001			
Electricity price	Average monthly use:	500 kWh	1,000 kWh
	Average price per kilowatt-hour:	15¢/kWh	15¢/kWh
This price disclosure is an example based on [criteria used to construct the example] – your average price for electric service will vary according to [relevant variation]. See the Terms of Service document for actual prices.			
Contract	Minimum term:	1 month	Penalty for early cancellation: none
	See Terms of Service statement for a full listing of fees, deposit policy, and other terms.		
Sources of power generation		This product	Texas (for comparison)
	Coal and lignite	20%	49%
	Natural gas	70%	37%
	Nuclear	8%	13%
	Renewable energy	2%	1%
	Other	0%	0%
Total		100%	100%
Emissions and waste per kWh generated	Carbon dioxide	88	
	Nitrogen oxides	112	
	Particulates	56	
	Sulfur dioxide	23	
	Nuclear waste	10	
Better than Texas average Worse than Texas average (Indexed values; 100=Texas average)			

Obrázek energetického štítku používaného v americkém státě Texas dokumentuje informace, které by mohl tento druh štítku obsahovat. Kromě informace o množství spotřebované elektrické energie a její ceně uvádí i zdroje elektřiny, které se podílely na její výrobě a to i ve srovnání s celostátním průměrem. Uvádí také několik znečišťujících látek, které byly její výrobou uvolněny do prostředí, opět ve srovnání s celostátním průměrem.

Růst instalovaného výkonu obnovitelných zdrojů jako výsledek státní energetické politiky

Kanadská organizace Pollution Probe vypracovala pro své Ministerstvo životního prostředí studii o efektivnosti jednotlivých politik, využí-

vaných pro podporu obnovitelných zdrojů energie. Jejím výsledkem je i graf, srovnávající nárůst instalovaného výkonu obnovitelných zdro-

jů energie v USA a Německu, ve srovnání s vládní politikou na jejich podporu. Snad nepřekvapivý závěr je jednoznačný: podpora musí být dlouhodobá a stabilní – minimálně desetiletý závazek dodržování jednotlivých nástrojů je základem pro získání důvěry investorů.

Střídané zavádění a rušení investičních dotací a daňových úlev v USA vedlo k nerovnoměrnému rozvoji obnovitelných zdrojů, což byl výsledek nejistoty z dalšího vývoje. V Německu, kde bylo zavedení jednotlivých nástrojů daleko stabilnější, byl výsledek „zhmotněn“ vznikem stabilního odvětví a nárůstem instalovaného výkonu i výrobních kapacit určených pro vývoz na zahraniční trhy.

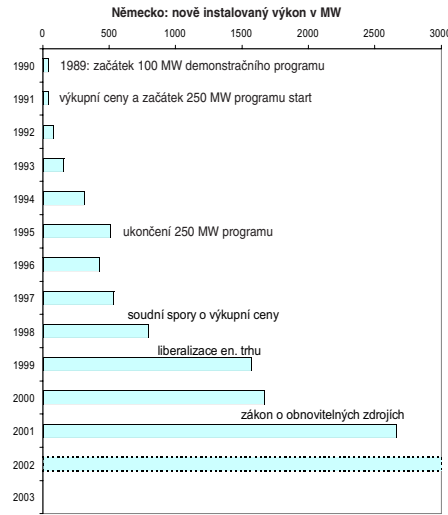
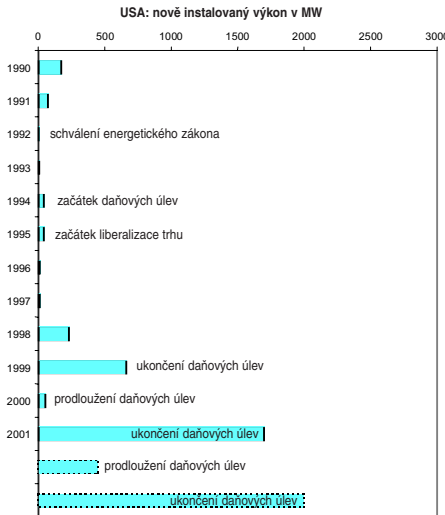
Kontakt:

Martin Tampier, Pollution Probe, Kanada,
martin.tampier@telus.net

Text studie je možné získat na adrese:

www.pollutionprobe.org/Reports/greenpower.pdf

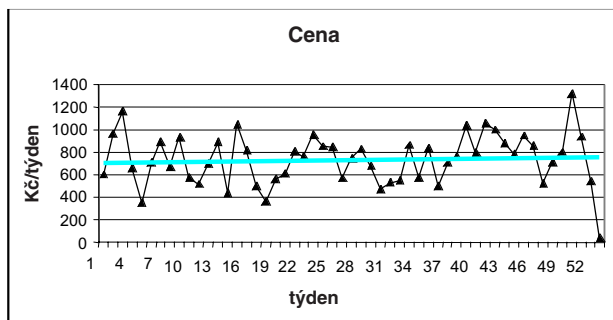
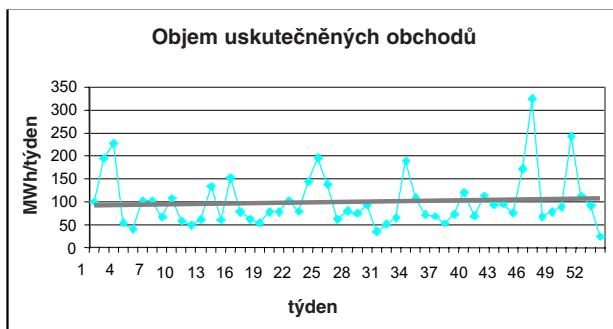
Zpracováno podle studie Janet Sawin z Worldwatch Institute a zprávy zveřejněné v časopise REFOCUS, č. 1/2003.

Vývoj obchodování na krátkodobém trhu s elektřinou v roce 2002

Operátor trhu s elektřinou, který vznikl v roce 2001, zahájil svůj rutinní provoz k 1. 1. 2002. Mezi jeho hlavní aktivity patří zpracování bilance nabídek a poptávek na dodávku elektřiny, organizování krátkodobého trhu s elektřinou, vyhodnocení skutečných a sjednaných dodávek a odběru elektřiny, zajišťování zúčtování odchylek skutečných a sjednaných dodávek a odběrů elektřiny, zpracování měsíční a roční

zprávy o elektrizační soustavě ČR a podobně. Následující dva grafy dokumentují výši obchodů uskutečněných na krátkodobém denním trhu v roce 2002 a cenu, za kterou se tato elektřina prodávala. Patrná je z nich i vzájemná souvislost mezi obchodovaným množstvím elektřiny a její cenou. (Pozn.: spojnice na grafech uvádí pro lepší názornost lineární závislost jednotlivých hodnot).

Zdroj: Operátor trhu s elektřinou, a. s.

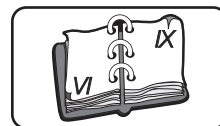
Objednejte si Zprávy ze SEVEN elektronicky

Vážení čtenáři, pokud se vám náš časopis líbí, řekněte to ostatním, pokud ne, řekněte to prosím nám. Tak zní oblíbený slogan mnoha podniků a určitě platí i pro náš časopis. Do posledního čísla našeho časopisu jsme přikládali anketní lístek s možností prodloužení zaslání Zpráv ze SEVEN, přičemž většinu adresátů již kontaktujeme elektronicky. I nadále však platí možnost objednat si posílání našeho časopisu. Pokud tedy máte zájem o elektronickou verzi časopisu, pošlete nám prosím krátkou emailovou zprávu s vaším kontaktem na adresu news@svn.cz. Budeme rádi, pokud tuto informaci zprostředkujete i dalším případným zájemcům o náš časopis. Na požádání vám budeme časopis posílat v příloženém souboru nebo jen formou oznámení o jeho zveřejnění na našich internetových stránkách.

Další informace: juraj.krivosik@svn.cz

■ Za první čtvrtletí tohoto roku se v ČR vyrobilo 20,4 miliardy kWh elektřiny, což představuje nárůst o 9,2%. Po odečtení vývozu vzrostla meziroční spotřeba o 7,3%. V České republice nadále poroste v následujících sedmi letech spotřeba elektřiny minimálně o 1 až 2 % ročně. Vyplývá to z odhadů zveřejněných Energetickým regulačním úřadem.

Konference, výstavy a prezentace

Červenec – Září 2003

Dům 2003

X.ročník všeobecné stavební výstavy
22.– 24. 8.
 výstaviště Louny
 Kontakt: Diamant Expo, s. r. o.
 sekretariat@diamantexpo.cz
www.diamantexpo.cz

1. Evropská konference o energetickém využití vodíků

2.– 5. 9.
 Alpexpo, Grenoble, France
 Kontakt: French Hydrogen Association
 afhparis@aol.com
www.afh2.org

Domov a teplo

Výstava tepla, bytového vybavení a nábytku
4.– 7. 9.
 Výstaviště Lysá nad Labem
 Kontakt: vystaviste_lysa@pvtnet.cz
www.vystaviste-lysa.cz

MSV 2003

45. mezinárodní strojírenský veletrh
15.– 19. 4.
 Výstaviště Brno
 Kontakt: Veletrhy Brno, a.s.
 msv@bv.cz
www.bvv.cz/msv

5th Annual Renewable Energy Finance Forum

22.– 23. 4.
 Londýn
 Kontakt: Euromoney Energy Events
 tmayrhofer@euromoneyplc.com
www.euromoneyenergy.com/energy.as

For Arch

21.– 23. 5.
 Pražský veletržní areál Letňany
 Kontakt: ABF, a. s.
 veletrhy@abf.cz
www.forarch.cz

Windtech Husum 2003

23.– 27. 9.
 Husum, Kielsberger. 8-10, Detschland
 Kontakt: Expoconsult Fotter, Messe
 info@expoconsult-fotter.de
www.windtechhusum.de

8th Grove Fuel Cell Symposium 2003

mezinárodní konference o technologii a rozvoji využití palivových článků
24.– 26. 9.
 ExCel, London, United Kingdom
 Kontakt: Grove Fuell Cell Conference
 Secretariat,
 Elsevier Science Ltd.
 sm.wilkinson@elsevier.com
www.grovetfuelcell.com

Světová konference o klimatických změnách

29. 9. – 3. 10.
 ITC, Moskva, Rusko
 Kontakt: wccc2003@hydromet.ru
www.wccc2003.org

Poradenská střediska v oblasti úspor energie a obnovitelných zdrojů energie

WWW

Internetové energetické konzultační a informační středisko

<http://www.i-ekis.cz/>

Seznam energetických konzultačních a informačních středisek

<http://www.ceacr.cz/subpage.php3?src=ekis>

EkoWatt

<http://www.ekowatt.cz/hyperporadna.php3>

Energetické centrum České Budějovice

<ftp://ftp.ecn.nl/pub/www/library/report/1999/c99072.pdf>

TZB-Info

<http://www.tzb-info.cz/t.py?t=11&i=1>

Somatherm, s. r. o.

<http://vytapani.maincube.cz/cz/forum.html>

Energ, s. r. o.

www.energ.cz

Pražská energetika, a. s.

http://poradenstvi.pre.cz/static/o_nas/onas.php

Jihomoravská energetika, a. s.

<http://www.jme.cz/kontakt/konzultacni.asp>

Západočeská energetika, a. s.

<http://www.zapni.cz/localfaq/list/?Section=1>

Zprávy ze SEVEN vydává čtvrtletně SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o. p. s. SEVEN je nevládní a nezisková organizace, jejímž hlavním posláním je přispět k ekonomickému rozvoji a zlepšení životního prostředí zvýšením účinnosti využívání energie. Zpravodaj informuje o současném dění v oblasti úspor energie v České republice a uvítá příspěvky na toto téma.

Šéfredaktor Juraj Krivosík (juraj.krivosik@svn.cz), předseda redakční rady Jiří Zeman.

SEVEN sídlí na adrese Americká 17, 120 00 Praha 2. Telefon: 224 252 115, 224 247 552, fax: 224 247 597, e-mail: SEVEN@svn.cz Internet: <http://www.svn.cz>.

Přetiskování příspěvků povoleno s uvedením pramene.

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., odštěpný závod Přeprava, čj. 1009/96, dne 13. 3. 1996 • ISSN 1213 – 5844